

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Seriozitate notorime nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se restituie.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
tipografii de ANUNȚURI:
In Brașov la M. Dukas Nachf.
Nuz. Angenold & Emorie Les-
nar, Heinrich Schabak, A. O-
pelt Nachf., Anton Orpelik.
In Sibiu la A. V. Golber-
ger, E. E. Stein Berant, Iuliu Le-
opold & VII. Erbeschot-Köbrut.
Prețul inserațiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
într-o publicație. Publicații
mai dese după tariful și învo-
ială. — ENCLAMM pe pagina
1-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungarie:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și strălădăte.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
cile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
bărgul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dăruială acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserațiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 208.

Brașov, Duminică 27 Septembrie (10 Octombrie)

1909.

NOU ABONAMENT

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Cu 1 Octombrie st. v. 1909

se deschide nou abonament pe cartulul patru
al anului, la care invităm pe toți amicii
și sprijinitorii foaiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungarie: Pe un an 24
coroane, pe șase luni 12 coroane, pe trei luni
5 coroane, pe o lună 2 coroane.

Pentru România și strălădăte: Pe un
an 40 franci, pe șase luni 20 franci, pe tre-
luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Serbări mărețe.

Sediul metropoliei gr. or. române
din Transilvania și Ungaria va fi săp-
tămăna viitoare centrul unor mărețe
serbări naționale-culturale, spre cari
se îndreaptă în aceste zile de grea
cumpănă inimile și privirile tuturor
Românilor de bine din patrie.

Șirul acestor mari festivități o înau-
gurează Marția viitoare cea mai ve-
che instituție culturală românească,
„Asociațiunea pentru literatură și
cultura poporului român“ prin adu-
narea ei anuală, în care comitetul
central al „Asociațiunei“ va face da-
rea sa de samă despre activitatea
desfășurată în cursul unui an de
muncă. Cu o viață satisfăcătoare con-
statată, ca prima noastră instituție
culturală, mulțumită unei conduceri
bune și consolidate, a realizat în tim-
pul din urmă succese tot mai imbu-
curătoare pe terenul răspândirii cul-
turei în păturile largi ale poporului
nostru și avem convingerea fermă ca
și adunarea generală de Marți va duce
prin hotărârile sale cu un pas mai
departe căsuța ridicării cultivei și
a bunăstăriei economice a poporului
nostru.

Două zile mai târziu se intru-
nește în sesiune ordinară *congresul
național bisericesc*, din care fac parte
reprezentanții celor trei dieceze gr.
or. rom. din patrie. Acest sobor al
frunțașilor bisericești gr. or. române,
care se intrunește din trei în trei
ani pentru a rezolva, ca corporațiune
supremă bisericească, agendele apar-
ținătoare cercului său de competență,
are de astădată o deosebită impor-
tanță prin faptul, că un ministru pe
ducă a îndreptat un atac violent în
contra existenței naționale a neamului
românesc din Ungaria și s-a făcut
vinovat de o ingerență îndrăznească
în viața internă a bisericești românești,
singura competență a-și crește în
cele religioase pe fii săi credincioși.

Ordonanța ministrului Apponyi
e îndejuns cunoscută și am avut
satisfacțiunea deosebită să înregistrăm
în coloanele ziarului nostru glasul
unanim de protestare al forurilor su-
perioare ale ambelor biserici române,
iar congresul național bisericesc, ce

se intrunește Joi, nu va avea altceva
de făcut decât să dea aplombul ne-
cesar demersurilor făcute de episco-
patul gr. or. și gr. cat. român și de
consistorul metropolitan.

„Aici șovăire și nehotărâre nu
incapă. Dela opincă până la vladică
trebuie să fim cu toții hotărâți; și
categorice trebuie să se răspundă minis-
trului de culte: *Nu ne vom supune
ordinațiilor emise în cauza cate-
chizării elevilor români dela școlăle
de stat, să știm că se va deschide
pământul, și va amenința a ne în-
ghii“.*

Aceste cuvinte ale unui distins
dignitar al bisericești gr.-or. române, a
cărui jăreri le-am solicitat și publi-
cat după apariția faimoasei ordonanțe
a ministrului Apponyi, sunt desigur
și expresiunea intimă a convingerii
neclintite a deputaților congresuali,
cari se vor intruni Joi la Sibiu.

În legătură cu festivitățile Aso-
ciamiunei și cu intrunirea congresului
național bisericesc, se vor aranja Du-
mineca și Luni viitoare serbări pioa-
se într-o aniversarea centenarului
nașterii marelui metropolit Andreiu
bar. de Șaguna. Evocarea în memo-
rie a acestei figuri mărețe a bisericești
gr.-or. române și comemorarea feri-
citurii organizator al bisericești gr.-or.
române și eluptător al autonomiei
bisericești este al treilea moment în-
semnat în șirul serbărilor din săp-
tămăna viitoare, merit să ne întărea-
ască și mai mult în credința strămo-
șească și în lupta necontenită pentru
binele și prosperarea neamului ro-
mânesc.

Stăm prin urmare în ajunul unor
rare sărbători naționale românești.
Deși aranjate de diferiți factori, ele
stau în strânsă legătură una cu alta,
căci în ele se reoglindează nizuințele
și luptele noastre seculare pentru
păstrarea și asigurarea limbei și le-
gei strămoșești, iar noi, presa româ-
nă, care cu jertfe mari ne-am luptat
și ne luptăm în primele rânduri pen-
tru păstrarea acestui scump tesaur,
nu putem face alta în ajunul acestei
mărețe serbări, decât să salutăm cu
bucurie pe reprezentanții neamului
românesc intruniți la munca anevo-
ioasă pentru conservarea limbei și
legii românești și să ne închinăm
memoriei marilor și fericiturilor noștri
înaintași.

În jurul memoriului >moderațiilor<
publicat în >Reichspost<. >Ungarische Cor-
respondenz< publică următoarea știre:
>Prin faptul că Dr. Babeș a somat ziarul
>Reichspost< ca să numească pe autorul
memoriului cunoscut și deoarece Românii
din Șimleu, cari au fost bănuți ca autori
ai memoriului, au protestat împotriva ace-
stei aserțiuni, se învederează tot mai mult
că acel memoriu a fost scris în interesul
partidului naționalităților și că ziarul
>Reichspost< de aceea l'a publicat într'un
mod atât de senzațional, ca să zădărnici-
cească formarea partidului român mode-
rat. Aceasta reiese și din faptul că numai
deputații naționaliști sunt orientați asupra
acestei afaceri. Prin protestele lor ei vreau
să atragă bănuiele asupra adversarilor lor
politici. Organul deputaților naționaliști a
voit să exploateze însemnătatea memoriu-
lui. Deputatul Mihali a arătat colegilor săi

memoriul original după ce >Reichspost<
publicase declarațiunile sale asupra ace-
stei chestiuni. Suntem informați că Dr.
Babeș va da în judecată ziarul >Reichs-
post<, spre a-l sili să numească pe auto-
rul memoriului și să desmintă știrile sale
tendențioase. Corespondența citată mai
spune că ne putem aștepta la destăinuri
senzaționale.<

În ce mod se va confirma știrea co-
respondenței ungare, aceasta se va vedea
mai târziu. E lucru firesc că în această
chestiune și deputații naționaliști își vor
spune cuvântul și să această știre de si-
gur nu va rămânea fără un răspuns din
partea lor.

Archiducele Francisc Ferdinand și Ungaria.

>Neue Freie Presse< publică în nu-
mărul său de ieri un articol important primit
din >loc special<, în care se fac câteva
destăinuri senzaționale cu privire la pă-
rerile Maj. Sale și ale arhiducei Francisc
Ferdinand față de Kossuth și în genere
față de numirea unui cabinet kossuthist.
Reproducem din acest articol, care desigur
va produce mare consternare în tabăra
lui Kossuth, următoarele părți:

>Francisc Kossuth tot mai sperează,
că coroana va ajunge la o înțelegere cu
partidul independist. În audiența sa de
Sâmbătă Kossuth s-a convins însă din nou,
că numirea unui cabinet pur independist
este eschis și desigur va fi și în curat cu
motivele, de cari e condusă coroana. Îm-
păratul adecă nu face nici un secret din
faptul, că din considerațiuni grave de na-
tură personală și reală a ajuns la convin-
gerea, că e o imposibilitate a încredința
conducerea afacerilor Ungariei unui par-
tid, care declară pe față, că țanta lui fi-
nală este desfacerea Ungariei de Austria
începând cu terenul economic și militar
până la uniunea personală... Maj. Sa a
spus unei persoane politice marcante din
Ungaria, care vara trecută s-a nuzit să
realizeze un compromis între coroană și
partidul independist, din cuvânt în cuvânt
următoarele:

„N-ași avea nimic de obiectat
față de Francisc Kossuth pe motivul
că e fiul lui Kos-uth Lajos. Francisc
Kossuth. se știe, e un politician mo-
derat. Nu pot însă să-i încredințez con-
ducerea afacerilor unei țări, fiindcă ne-
statornicia sa e periculoasă. Niciodată
Kossuth nu-și va putea executa vo-
ința sa proprie, ci întotdeauna va
face aceea, ce i-a sugerat acel băr-
bat, căruia i-a succedat să pătrundă
ca ultimul în căvia sa.“

>Această declarațiune faptică a Maj.
Sale ne arată lămurit ce nepreocupat este
Maj. Sa față de fiul lui Ludovic Kossuth
și cât de bine poate aprecia purtătorul
coroanei calitățile caracterului lui Francisc
Kossuth. Dela declarațiunea amintită a
Maj. Sale au trecut patru luni și cele în-
tâmplante în acest restimp confirmă în
mod eclatant cuvintele împărătești. Con-
tele Andrassy, Dr. Wekerle și toți ceilalți
membri ai consiliului de miniștri pot do-
vedi pe cuvânt de onoare, că Francisc
Kossuth s'a deobligat vara trecută să spri-
jinească programul de descurcare a lui
Wekerle și Andrassy ba și mai mult, s'a de-
obligat chiar să lucreze pentru înjghebură
unei fuziuni print'o opunere energică față de
grupul lui Lush.“

>Scrupulii de natură reală, cari fac
imposibilă numirea unui cabinet Kossuth,
se explică prin punctul de vedere al moș-
tenitorului tronului, care este în cel mai
minuțios mod informat de evenimentele
crizei maghiare, ce se petrec înainte și
după culise. În audiența din Vinerea tre-
cută arhiducele Francisc Ferdinand a mo-
tivat în mod amănunțit Maj. Sale a itu-
dinea sa contrară nuzirii unui cabinet
48-ist. Pentru a lămurii mai deaproape
punctul de vedere al arhiducei, ci-ez ur-
mătoarele pasage dintr'un document, pe
care scriitorul acestor rânduri l-a cetit
în urma amabilității unui intim al moș-
tenitorului tronului. În acest document se
spun între altele:

„...Și indeosebi vreau să accen-
tuez, că un cabinet pur independist
poate să devină ușor un cabinet re-
voluționar (Putschkabinet). Este doar
imposibil a depune soartea unei țări în
mănilor unor bărbați, cari în fiecare Du-
minecă în fața unui alt monument a
lui Kossuth jură, că vor realiza po-
litica lui Kossuth-tatăi și vor schimba
numai alegerea mijloacelor după îm-
prejurări. Presupunând chiar, că Ko-
ssuth ar ajunge la căma țării, cine
garantează, că „conziliul coroanei“
nu s-ar opune într'o bună zi co-
roanei?“

Iar la alt loc al scrisoarei:

„...Dar trebuie să ținem cont și
de posibilitățile viitorului. În cazul
unei schimbări pe tronul monarhiei
unui cabinet 48-ist poate simplu să i-a
hotărârea, de-a admite încoronarea
unui nou rege al Ungariei numai
în cazul, dacă acesta va depune ju-
rământ pe deplina despărțire econo-
mică și militară. Sau pe baza unei ho-
tărâri a guvernului se poate proclama
în parlament uniunea personală...
Astfel de posibilități trebuie și vor fi
impedecate cât timp nu ne-am per-
dut cu totul capul. Kossuth și par-
tidul său poate lua parte la conducerea
afacerilor țării numai în colaborare
cu politicieni devotați 67-ști și con-
tolați de persoane de încredere ale
coroanei...“

Am redat aproape în întregime arti-
colul de mai sus și încheiem cu observa-
rea autorului că >declarațiunile aceste au-
tentice și documentale nu mai au nevoie
de nici un comentariu.“

Prin urmare atitudinea coroanei în
criza actuală este lămurită și clară ca lu-
mina zilei.

Neîntărirea alegerii de episcop al Caransebeșului.

De ce ne-am temut, n'am scă-
pat. Deși nu în mod oficial, dar în
mod semioficios se comunică, că Maj.
Sa Monarhul, la propunerea guver-
nului ungar, a refuzat confirmarea
alegerii părintelui Dr. T. Badescu
de episcop al Caransebeșului și a
dispus să se facă neamănat a treia
alegere. Pe cât știm, cazul acesta este
unic în anele vieții constituționale
a bisericești gr. or. române și prin ur-
mare trebuie să pună pe gânduri pe
toți credincioșii bisericești gr. or.
române și în primul rând pe membrii
diecezei Caransebeșului.

Reținându-ne deocamdată până la notificarea oficială dela orice comentariu, lăsăm să urmeze „motivele” neîntăririi înregistrate de semioficiosul „Pol. Ert.”:

»Motivul neîntăririi părintelui Badescu e, că membrii sinodului din Caransebeș au introdus în biserică cu ocaziunea alegerii de episcop — politica. Guvernul așadar pe deoparte din motive politice nu a putut să-l întărească pe Dr. Traian Badescu, pentru că el a fost unul din cei mai extremi factori ai politicii naționaliste, de altă parte, și cu deosebire din acest motiv, guvernul nu a putut să-l recomande spre a fi întărit, pentru că în contra lui s-au adus grave acuze în ce privește moralitatea, în fața căror acuze Dr. Badescu nu s-a știut apăra. Consistorul nu a procedat cu seriozitate în cercetarea disciplinară contra lui Badescu și cu toate ocaziunile l-a achitat numai sub titlul prescripțiilor, iar pe martorii prezenți de acuzatori n-a voit cu nici un preț să-i asculte. Guvernul pe baza dreptului său de supremă controlă, a fost dator să se îngrijească ca în scaunul episcopal să ajungă un bărbat, care atât ca individ cât și ca preot să fie un adevărat model. Calitățile acestea Badescu nu le-a intrunit. Filaret Musta, care a fost mai întâi ales, n-a putut fi întărit tot din cauza lui Badescu, pentru că n-a fost aplicat să ducă cu seriozitate la îndeplinire cercetarea disciplinară în contra lui Badescu. Din aceasta rezultă cât de necorect au purces membrii sinodului când au candidat la postul de episcop bărbăți, cari s-au manifestat totdeauna ca contrari guvernului, lăsând interesele bisericii numai în a doua linie. Guvernul, după cum suntem informați, va îndruma pe metropolit ca să conchese fără amânare sinodul pentru alegerea episcopului dela Caransebeș.»

Primarul Lueger despre caracterul german al Vienei.

Joi, cu ocaziunea depunerii jurământului de către noii cetățeni ai Vienei, primarul Lueger a rostit un discurs mai lung, în care a insistat în mod energic asupra caracterului german al Vienei.

Dr. Lueger a spus între altele, că prin jurământul de cetățean se recunoaște în mod vădit caracterul german al orașului. Acest fapt are astăzi o însemnătate cu atât mai mare, cu cât a început să se manifeste tendința pentru a da Vienei caracterul unui oraș cu două limbi. Dacă aceste tendințe ar reuși, atunci Viena și-ar pierde caracterul ei german și ar înceta de-a mai fi capitala Austriei.

Tendința pentru păstrarea caracterului actual al orașului nu e isvorâtă din vre-o dușmănie față de celelalte naționalități.

»Dacă m-ași duce în Rusia», a spus primarul Lueger, de sigur nu voi pretinde să mi se vorbească în limba germană, dar dacă cineva vrea să se stabilească la

Viena, acela trebuie să cunoască limba germană.»

Dr. Lueger garantează că nu va permite să se înființeze la Viena alte școli de căl germane. Dânsul spune că nu face parte dintre aceia, cari își îndreaptă privirile în sus și așteaptă ajutorul din altă parte.

Dr. Lueger își exprimă speranța, că va fi sprijinit în aspirațiunile sale, însă nu prin demonstrațiuni, ci prin păstrarea strictă a caracterului german.

Revista externă.

Convenția militară ruso-turcă.
»Kölnische Zeitung» află din Constantinopol că deputațiunea specială, care s-a prezentat țarului, are însărcinarea de a pune bazele unei convenții militare și politice între Rusia și Turcia. Tratatul în această privință se vor ocupa în primul rând cu chestiunea Dardanelelor și înfălțirea Țarului cu Sultanul.

Interesele Franței în Maroc.
Generalul d'Amade, fostul comandant al trupelor franceze în timpul expediției la Casablanca, a declarat unui redactor al ziarului »Matin» că expediția spaniolă în Maroc a creat o situație extrem de periculoasă pentru Franța. Această expediție trebuie să înceteze, altfel influența Franței în Algeria și poate chiar și liniștea ei vor fi periclitate. Viitorul Algeriei este îndreptat spre Oceanul Atlantic prin drumul pe uscat care trece prin Udja, Tasa, Fez și Rabat.

Dacă Franța nu vrea să-și expue prestigiul și interesele sale în Algeria, ea nu poate să permită ca Tasa să cadă în mâinile Spaniolilor, altfel ar însemna pentru Franța un adevărat Fakhoda marocan. Chiar dacă Spaniolii nu au acum această dorință, ei vor fi siliți să pună mâna pe Tasa printr-o necesitate militară și politică.

Primele succese ale Spaniolilor au produs în toată Spania o redeştere a partidului militar; chiar regele Alfonso nu și-a ascuns dorința de a căuta în Maroc un fel de desăgubire pentru coloniile pierdute; de altmintelega, se știe că guvernul spaniol e sub influența Vaticanului. Franța trebuie să intervină dacă vrea să salveze interesele sale economice și politice în Africa.

„Trustul Czell.”

Intr'un al doilea articol apărut în numărul de azi al »V. N.» se vorbește despre modul cum ar putea interveni statul român pentru înlăturarea pericolului ce amenință industria berei prin »Trustul Czell». Iată aceste modalități:

»Statul poate uza de două căi: una oficială și alta oficială.

El poate convoca pe cei interesați și să le comunice că dorința sa este ca ei să se înțeleagă, să împartă între ei consumul general al țării, în raport cu importanța capitalului lor, arătându-le cât este de păgubitor economiei naționale, această luptă insterilă ce istovește pe cei mai puternici și ruinează pe cei mai slabi.

Că mai ales nu este drept, nu este cuviincios ca un străin venit de ieri în

țeară, să ruineze pe industrișii români, cari și-au pus în această industrie munca și capitalurile lor, încrezători în protecția Statului român. Că dacă concurența este permisă, ea trebuie să fie leală, — că ea nu trebuie să recurgă la mijloace viclene pentru a învinge și ruina pe concurenții săi.

Că într-o industrie, protejată prin taxe vamale prohibitive, o înțelegere între fabricanții de aceeași marfă se impune, — că această înțelegere este cu atât mai de dorit cu cât ea vine în ajutorul industriașilor înșiși, ale căror riscuri sunt înlăturate, și ale căror spese și cheltuieli sunt diminuate.

Că dar între oameni cinstiți, cari urmăresc un câștig onest al muncii și capitalului lor nu poate să fie neînțelegere, că numai acei ce urmăresc scopuri subversive se pot opune ei.

Că, în fine, Statul va retrage protecția sa și va tăia creditele în bani ce i-a acordat, unei industrii bazate pe jaf și viclenie, — al cărui rezultat va fi ridicarea unuia singur pe ruinele tuturor celorlalți.

Și să se noteze că o asemenea înțelegere va avea de rezultat estinerea berei, iar nu scumpirea ei, căci odată eliberată de frica concurenței, îndrumată pe o cale cinstită, toate cheltuielile zădărnice și riscurile ce ea comportă azi, vor dispărea și deci costul berei se va diminua, fabricanții vor putea, așa dar, să o vândă și mai eficient pentru a putea spori consumul ei, și deci câștigul lor cinstit.

Interesul fabricanților de bere nu este într-adevăr de a scumpi berea, care va avea de rezultat contractiunea consumațiunii, — ci de a o eftini spre a o lărgi, — și ea se poate eftini, diminuând cheltuielile zădărnice și riscurile nebune — ocazionate de credite considerabile acordate tocmai acelor ce merită mai puțin, — ce azi încarcă în mod stupid această industrie, spre paguba și a fabricanților și a consumatorilor și numai în profitul unor debitanți neonești, cari azi înșeală pe unul, iar mâne pe altul dintre fabricanți.

Dacă acest limbajiu onest și rațional nu va putea convinge pe fabricanții de bere, — adică pe Frații Czell, căci numai ei au fost și sunt contra acestei înțelegeri, de oare ce numai ei urmăresc scopul ascuns al acaparării acestei industrii, atunci guvernul va putea veni cu o lege de contingentare din oficiu a consumațiunii berei între toate fabricile din țară.

STIRILE ZILEI.

— 26 Septembrie v.

La mormântul lui Șaguna. Din Buda-pesta ni-se scrie, că clubul deputaților români a delegat pe d-nii Dr. Teodor Mihali și Dr. V. Lucaciș să ia parte în mod oficial la serbările centenarului nașterii marelui mitropolit Andreiu bar. de Șaguna. De asemenea va lua parte la serbări și venerabilul d-n George Pop de Băsești în calitate de președinte al partidului național.

Reuniunile învățătoresți din Banat vor fi de asemenea reprezentate prin mai mulți delegați la serbările aniversare.

Un aviator român în Brașov. O parte din Românii brașoveni au avut eri deosebita plăcere să asiste la încercările de sburat, ce le-a făcut tânărul inginer român originar din comuna Benținț din apropierea Orăștiei, d-l Aurel Vlaicu, cu modelul unui monoplan original al d-sale. Privitorii au rămas surprinși de simplitatea construcțiunii monoplanului și de rezultatele sborurilor executate, remarcându-se îndeosebi stabilitatea uimitoare a aparatului. În nrul viitor vom aduce amănunte interesante despre invențiunea și încercările d-lui Vlaicu.

Adunarea de control a glogașilor va avea loc în zilele de 12, 13 și 14 Oct. a. c. la orele 9 dim. în casarma de honvezi din localitate.

Insigniile maghiare resărise. Din Sighișoara se anunță, că preotul săsesc Andreas Scheiner a respins insigniile maghiare, emblema și steagul, trimise de ministrul de culte pentru școala kroebeliană de acolo. Ziarul maghiar afirmă că locuitorii din Cinc sunt »foarte scandalizați» de fapta nepatriotică a preotului sas.

Cearța în jurul țiglelor de pe turnul sfatului. Cetim în »Kronstädter Zeitung»: Incetul cu incetul înaintează lucrările dela noul turn al casei sfatului. Acum tocmai se lucrează la acoperirea turnului cu țigle de culoare verde-închis și alburie. Se pare însă că în jurul acestor țigle se va isca o ceartă. Ziarele locale maghiare zic că ar fi un scandal dacă turnul s'ar acoperi cu țigle de culoare n-gru-galben cari sunt colorile austriace. Aceasta nu se poate face într'un oraș, care între locuitorii săi numără 15.000 Maghiari. Din partea Sașilor încă ne sosesc plângeri, că n'ar fi potrivit ca turnului să i se dea un caracter maghiar, pentru că tinicheaua roșie-închisă și țigla verde și alb ar face impresia că turnul e în colorile tricolorului maghiar. Pe a cui parte este acum dreptatea? Poate că ar fi fost mai potrivit dacă s'ar fi ales țigle de culoare albastră și dacă tinicheaua s'ar fi văpsit cu o culoare mai roșie-închisă, prin ce turnul ar fi căpătat un caracter săsesc. Cearța însă se va termina așa, că cu timpul țigla va primi culoarea albastră și galben și atunci vom avea pe turnul sfatului tricolorul românesc.

Duobus certantibus..

Pentru masa studenților români din Brașov s'au mai făcut următoarele contribuiri:

D-l Romulus Verzea, preot în Satu-lung, Cor. 50, — ca fond în memoria răposatului său părinte: »preotul Alexe Verzeav.

Primească generosul donator since-rile noastre mulțamite. — Direcțiunea școalelor medii gr. or. rom. din Brașov.

Ziar confiscat. Judele de instrucție dela tribunalul din Budapesta a dat ordin ca numărul apărut în 1 Octomvrie al ziarului »Illumunkás» să fie confiscat. Procurorul afirmă că în două articole din acest număr »1 Octomvrie» și »Jurământul soldatului» se face agitație. Poliția a confiscat acest număr în întreaga țară.

Societatea scriitorilor români. Comitetul societății scriitorilor români s'a întrunit Marți în sedință ordinară lunară sub

FOILETONUL »GAZ. TRANS.»

Vorbe de dragoste uitate.

de Catulle Mendès.

I.

Odată, demult, demult, când se întâmplau încă minuni pe lume, o zină, frumoasă ca o floare, dar neagră la inimă ca și șerpele, ce stă ascuns sub flori, a blăstămat locuitorii unei țări întregi.

Că unde era țara aceea, în munți, sau pe șes, departe sau aproape de mare — nici eu nu știu. Că din ce cauză a blăstămat zina țara aceea, asta nu se spune în poveste. Că din ce s-a iscat supărarea ei, au ofensat-o sau au uitat să o cheme la botezul vreunei fete de împărat — cine ar ști spune?

Destul că zina era mâniașă foc, și mult și-a bătut capul, cum să-și verse focul pe țara aceea. Să dea drumul duhurilor înlănțuite ale focului și să cutropască cu foc orașe, câmpuri, sate și toate?... Să le ia locuitorilor primăvara, veselia, florile?... Să prefacă toate fetele tinere și frumoase în babe bătrâne? Era în stare să sloboază crivățul pustitor; la un semn al ei munții ar fi vărsat foc și

pară, dar toate acestea nu i-ar fi potolit în destul focul.

N-a făcut însă nici una, nici alta, ci a șters din mintea oamenilor, a bărbatilor și femeilor două cuvinte mici, scurte: »te iubesc!»

Și după ce le-a șters, surzând șiret s-a înălțat în văzduh pe aripele-i ușoare și s-a făcut nevăzută.

II.

La început oamenii nici n-au observat ce s-a întâmplat cu ei. Numai din când în când simțeau că au pierdut ceva, dar nu știau ce.

Părechile îndrăgostite, cari se întâlneau seara în dumbrăvile pline de trandafiri, tinerii însurați, cari într-o odăiță retrasă se giuguleau și se desmerdau, deodată au încetat cu desmierdările, privind unul la altul cu mirare, așteptând par-că ceva. Simțeau, că ar trebui să-și spuie ceva, cam așa ceva, ce și-au spus deja de nenumărate ori ca răspuns sau întrebare unul altuia, dar nu-și aduceau nici unul aminte, ce ar fi aceea. S-au gândit ei, dar n-au putut afla cuvânt potrivit; au devenit mai neastâmpărați, mai nervoși și nu știau pentru ce.

Le-au mai rămas însă destule cu-

vinte, prin cari își puteau da pe față iubirea și totuși cu incetul ei deveneau tot mai triști și mai melancolici. Inzadar se inbeau, înzadar își puneau numele cele mai frumoase, cele mai măgulitoare, înzadar erau gata chiar să se jertfească unul pentru altul; instinctiv simțeau, că ar trebui să-și spuie ceva, ceva mai prețios decât toate celelalte cuvinte laolaltă.

După tristețea a venit apoi și nemulțămirea și supărarea. Indrăgostiții, cari nu erau pe deplin fericiți, fără să știe de ce, își făceau imputări unul altuia. Se învinovăteau reciproc, că nu mai sunt ca înainte; nici unul nu credea în iubirea celuilalt, pe care nu și-o puteau spune prin cuvântul adevărat.

În dumbrăvile pline de miros de trandafiri nu se mai întâlneau nici un tânăr cu draga lui. Tinerii însurați nu mai lăsau perdelele în jos, ca să-și ascundă fericierea de ochii lumii — ci ședeau unul într-un colț al odăii, altul în celălalt, căs-când distrași.

Supărarea a cuprins întreagă țara — pentru că unde vezi fericiere, dacă lipsește iubirea?

Să fi fost parcă vreun războiu săngeros în țară, sau vreo molimă să fi stâns

cu miile viața oamenilor, nici atunci n-ar fi fost poate oamenii din acea țară atât de triști ca în urma pierderii celor două cuvinte: »Te iubesc!»

III.

În țara aceea nefericită trăia și un poet. El nu avea iubită, căreia i-ar fi șoptit la ureche cuvintele uitate, sau care să i-le fi spus lui drept răspuns. Dar avea nenorocitul poet o poezie neisprăvită, pe care a început-o încă înainte de ce zina a blăstămat țara aceea. În această poezie și-a pus el toată inima, tot sufletul său, toată însuflețirea lui tinerească; reputație și glorie aștepta dela poezia aceasta, dar nu o putea sfârși nici decum, pentru că ea trebuia să se sfârșească cu cuvintele: Te iubesc.

Cu capul sprijinit în mână, a rămas poetul dus pe gânduri. El și-aducea aminte foarte bine, că atunci când a început poezia, știa cuvintele cu cari voia s-o încheie. Chiar și sfârșitul șirului penultim, la care nu putea găsi nici decum rima, îi era bună dovadă că are de a face cu un astfel de cuvânt, pe care de atunci l-a uitat.

El uitase cuvântul, pe care înainte de asta îi știa atât de bine, și-a uitat cuvântul, care era chemat să contribuie ca

președinția d-lui Sadoveanu. Comitetul a luat mai multe hotărâri privitoare la prosperarea societății. S'a dec's între altele să se înceapă serbările literare pentru adunarea fondurilor. Întâia serbare se va da la Ploiești în ziua de 4 Octomvrie. Se va angaja un local corăspunzător pentru membrii societății. Se va scoate în luna viitoare un almanah cu colaborarea tuturor membrilor și se va tipări un regulament interior votat de comitet în mod provizor. Comitetul societății scriitorilor a luat în aceeași ședință, cu multă satisfacție, cunoștință despre răspunsul dat de d-l Haret, minist. ul cultelor, și de comitetul Sindicatului pressei la telegramele omagiale ale societății.

Vizita ofițerilor ruși în România. Astăzi sosesc în Galați 27 ofițeri ruși, membri ai »Societății istorico-militare« din Petersburg, pentru a vizita localitățile istorice din România. Ofițerii ruși vor fi primiți de către șefii autorităților civile și de d-l general Wartiadu, comandantul corpului III de armată, delegatul ministerului de război.

Țarul se duce în Italia. După știrile provenite din mai multe cercuri rusești bine informate, Țarul Nicolae, însoțit de ministrul de externe Isvolski va pleca în curând în Italia spre a face o vizită Regelui Victor Emanuel. Se asigură că Țarul va lua drumul de fier din Kiev. Ambasadorul italian d-l Melegari, va pleca poimâne spre Italia.

Lupta contra comerțului de carne vie. Liga internațională în contra comerțului de carne vie, care s'a ținut la Viena, a adoptat o hotărâre după care comitetele naționale vor aduna toate stipulațiunile privitoare la combaterea acestui rușinos comerț. Conferința a fost închisă ieri, anunțându-se cea viitoare pentru luna Mai 1910 la Madrid.

Descoperirea unei puști minunate. Din Berlin se anunță, că un tehnician a construit o pușcă, cu care se poate ochi pe întineric (?) chiar și la distanțe mai mari. Încercările făcute cu această nouă armă au dat rezultate satisfăcătoare.

Colera. Din Amsterdam se anunță că la câți-va bolnavi din localitatea Zwindrecht s'au manifestat simptome de coleră.

Groznică explozie în America. — În minele de cărbuni Nanaimo din Columbia britanică s'a întâmplat o explozie, care a costat viața a 30 de lucrători. În momentul exploziei se aflau 60 de lucrători în mine. Incendiul s'a întins cu mare iuteală, închizând eșirile. 40 de lucrători au fost astfel izolați în mine. Ceilalți 20 de lucrători nu ai cu mare greutate au putut să se salveze. Mulți dintr-ășii au suferit arsuri. Dintre lucrătorii rămași în mine au murit până acum 30. Nu e nici o speranță că ceilalți 10 lucrători vor putea fi salvați.

Un obuz retează capul unui sergent. Joi s'a întâmplat o groznică nenorocire la reg. 3 artilerie din Brăila, a cărui victimă a fost un sergent. Iată cum s'au petrecut faptele: Bateria de obuziere de sub comanda căpitanului Marosin, după ce a executat tragerea, a început curățirea tunurilor. Curățirea se face astfel: Se pune în tun un cartuș cu iarbă, se umple apoi țeava cu apă și se trage foc. Sergentul Barta Ilie, de fel din Buzău, a încărcat

astfel un tun și s'a dus să se uite pe țeavă. În acest moment caporalul Șerban, care n'a observat pe sergent în fața tunului, a tras foc și cartușul eșind pe gură, a retezat capul sergentului despărțindu-l de corp și l'a aruncat la o distanță de 30 metri, împrăștiindu-i creierii pe câmp.

Arestarea unui general rus. În toate cercurile rusești, în deosebi în cele militare, produce o vie impresie arestarea generalului Baggow, cunoscut ca favorit al marelui duce Constantin. Arestarea s'a făcut în urma descoperirii unor colosale delapidări, la herghelia statului, din Charlow, al cărei director era acest ofițer. Numit acum 10 ani în acest post, mulțumită intervenției protectorului său, a sustras din fondurile bugetare ale stabilimentului câte 500.000 ruble în fiecare an. Făcându-se acum în urmă, pentru prima oară, un control, s'a constatat această mare lipsă de 5 milioane de ruble.

Un candidat de avocat cu praxă bună află momentan aplicare în cancelaria avocatului Dr. Oct. Pavelea în Belean (Betlen, com. Szolnok-Doboca).

Deschidere de restaurant. Astăzi se deschide restaurantul din Reduță sub conducerea probată a d-lui Gustav Forkert. Mâncări escelente. Bere de Budweis.

O specialitate austriacă. Pentru cei ce sufer de stomac se recomandă folosirea prafurilor veritabilei Seidlitz ale lui Moll, ca o doftorie de casă probată ce întărește stomacul și promovează mstuirea. O cutie 2 cor. Se trimite zilnic cu rambursă postală de farmacistul A. Moll, liferantul curții c. și r. Wien I. Tuchlauben 9. În depozitele din provincie să se ceară expres preparatul Moll, cu marca de scut și subscriere. — (5)

NECROLOG. Răfala Deac născ Popescu, ca soție și Iosif Popescu, director de bancă, ca cumnat, în numele lor și al tuturor rudeniilor anunță cu inima înfrântă de adâncă durere trecerea la cele eterne a scumpului și neuitatului lor soț și cumnat

Ciril Deac,

vicar foraneu episcopesc al Rodnei, director al despărțământului Năsăud al »Asociațiunii« președinte al reuniunii inv. gr. cat. »Mariana«, membru al comitetului și comisiunii administratoare de fondurile grănițerești năsăudene, membru al comisiunii administratoare de păduri ale comunelor foste grănițere, membru al congregațiunii comitatense, membru în direcțiune al băncilor »Bistrițiana« în Bistrița și »Mercur« în Năsăud, etc.

care după un scurt dar greu merb, împărțit cu santele taine ale muribunzilor și-a dat blândul și nobilul suflet în mâinile Creatorului în 6 Octomvrie st. n. la 7½ oare seara în al 61 lea an al etății și în al 35-lea an al fericitei sale căsătorii și precții.

Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor așeza după rital bisericeii gr. cat. spre odihnă vecinică Sămbătă în 9 Octomvrie st. n. a. c. la 10 oare a. m. în cimiterul gr. cat. din Năsăud.

Năsăud, în 7 Octomvrie 1909.

Fie-i țărâna ușoară și memoria în veci neuitată!

când era în toiul celei mai mari veselii se intristează și cade pe gânduri.

— Regina mea, ce ai? Ce-ți lipsește, ca să-ți fie fericirea deplină? Ce-ți poate lipsi ție, care ești atât de frumoasă și atotputernică?

Zina la început nu i-a răspuns. Numai după ce poetul a rugat-o de nenumărate ori, oftând, i-a spus:

— Cine face rău altuia, trebuie să îndure mult și el. Sunt tristă, fiindcă nici odată nu mi-ai șoptit: »te iubesc!«

Poetul n'a mai repetat aceste cuvinte, ci dădu un chiot de bucurie. Aflase cuvintele urbane, care-i lipseau din poezie.

Înzădar s'a încercat zina să-l mai rețină în peștera albastră. El alergă de-a dreptul acasă, și-și sfârși poezia.

Țara scăpa de supărare căci oamenii au aflat iarăși frumoasele cuvinte uitate.

De atunci se întâlnesc îndrăgostiții iarăși în dumbrăvile pline de trandafiri, iar tinerii însurăței lasă perdelele în jos, ca să-și ascundă fericirea de ochii lumii.

trad. Ion Follean.

LITERE ȘI ARTE.

Arta, morala și cultura.

De prof. univ. I. Volkelt (Lipsca).

Traducere autorizată de

Horia Petra-Petrescu.

(Urmare.)

Tot atât de puțin urmează — și acesta este punctul al treilea — din concepția exprimată aici despre legătura artei cu morala, că artistul trebuie să aducă acolo, unde are să reprezinte lupte între bun și rău, între nobil și brutal, între mare și netrebnic, la isbândă totdeauna bunul, nobilul și marele, dacă nu la o isbândă externă, cel puțin la una internă. Chiar și un artist cuprins de simțământul vital cel mai adânc moral poate — totuși — să descrie căderea bunului, învingerea netrebniciei, decadența lamentabilă a puterilor nobile și a desvoltărilor pline de binecuvântare. Fiindcă are dreptul să-și spună: e de importanță pentru viața omenească, pentru desvoltarea simțului și firei omenești, ca și fapta bună și fapta, care are tendința să se ridice cu fruntea ridicată, plină de noblețe, ca și fapta plină de măreție, să suferă foarte des înfrângeri groaznice, rușări externe și interne. Din cauza aceasta, ai dreptul să adaugi: arta va trebui să aducă la iveală și astfel de creațiuni, dacă voiește să reproducă cinstiți și fără să se dea înapoi dela nimic, adevărul intern al vieții și al nizuinelor omenești, nucleul și soarta lucrurilor lumeste, va trebui să reproducă, zic, creațiuni, cari descriu omeneșul după puterile și desvoltările sale pesimiste, după afunzimele și tainele sale înfricoșoare. O artă, care ar produce numai și numai opere de artă scrise, ale căror sfârșit ar mulțami de-a dreptul trebuințele morale, și ne-ar ridica și mângăia moralicește de-a dreptul, n'ar fi o revelatoare și o interpretatoare a lumii, ci ar trebui să primească fără de nici un protest imputarea că are un idealism ieftin, că aleargă după o armonizare a lucrurilor, că le înfrumusețează chiar. E vorba numai ca în descrierile poetice ale desvoltărilor omenești, cari te apasă la pământ și-ți iau respirația, să se releve un spirit serios și mare. Asta se poate întâmpla atunci când planează peste opera de artă un doliu nobil, care te ridică sau doliu plin de blândete sau de amărăciune, sau atunci când grăiește din opera de artă în spirit chinuit, care se revoltă; sau și atunci când e descrișă desvoltarea desolată cu cuvintele faptelor celor mai aspre, mai fără de înflorări, cari au drept rezultat bătaia de joc; chiar și de umorul sălbatec, cinic poate să se servească poetul la descrierea unor astfel de desvoltări pesimiste. Pentru o descriere în spiritul unui doliu plin de blândete ne aduce exemple Turgenjeff; felul chinuit și revoltat al unei descrieri poate fi studiat, în diferite chipuri, la Dostojevski și la Tolstoi; a treia categorie — descrierea fără înflorări a faptelor — o găsim de multe ori, spre pildă, la Balzac, la Mérimée și la Hauptmann — (să ne gândim la »Florian Geyer«); umorul cinic, în sfârșit, poate fi studiat din »Don Juan« de Byron sau din »Leibgeber-Schoppe« al lui Han Paul. În toate cazurile acestea este arta în stare, pe lângă toată impresia imediată, care strivește și te chinuiește, să aibă un rezultat întăritor moral pentru mai târziu. Deja iubirea de adevăr, serioasă și fără de nici o teamă de ceva, iubire, care vorbește din opera de artă, acționează în direcția aceasta. Lucrul acesta se observă chiar și la operele, cari înnoată într'un noroiu moral atât de adânc, ca la romanul »La Terre« (pământul) al lui Zola, »Puterea întinericului« de Tolstoi sau ca »Asiul de noapte« al lui Gorki. După natura lucrului, apar mai des în descrierile întâmplărilor tragice sfârșiturile, cari îți iau răsuflarea sau te înspăimântă moralicește. De aceea am deosebit în »estetica« mea »a tragicului« tragicul, care te înalță și tragicul, care te înăbușe.

(Va urma.)

Bibliografie.

Bucolicele și Georgicele lui Vergiliu traduse de cunoscutul și apreciatul scriitor și profesor pensionar M. Strajanu. Bucuresci I. V. Socecu. Se pot procura prin librăria A. Mureșianu. Prețul cor. 2.60 plus 10 fl. porto.

Traducerea e făcută de un bărbat competent, din cuvânt la cuvânt și e însoțită de analiza tuturor cuvintelor cuprinse în textul latin. Elevii gimnasiali, cari au fost nevoiți până acuma a utiliza traduceri streine, de sigur se vor bucura de această carte.

Iohannes Scarlatescu »Tonstückee« este titlul unui caiet de compozițiuni musicale ale d-lui I. Scărlătescu, compositor distins și apreciat Român, care se află de present în Viena. Acest caiet conține următoarele 5 piese:

1. »Was will die ensame Träne?« — 2) »Der Totenkranz«. — 3) »Vergänglichkei«. — 4. »Der Fischer«. Aceste patru piese sunt cântece pentru voce și pian, iar Nr. 5. »Einleitung und langsamer Reigentanz aus der 2 romanischen Rhapsodie« este o piesă pentru patru mâni aranjată de compositor după orhestră pentru pian.

Atragem atențiunea pianistelor și cântărețelor noastre asupra acestor alese creațiuni muzicale. Caietul costă cor. 3.50 plus 20 bani porto. Se poate procura prin Librăria »Gazetei«.

ULTIME ȘTIRI.

Sibiu, 9 Oct. Conziliul comunal de aici a hotărât în ședința sa de ieri, ca strada Morii să fie numită de aci încolo »Strada Șaguna«.

Budapesta, 9 Octomvrie. În ședința de ieri a dietei s'au ales membri comisiunii pentru studiul emigrărilor. Dintre miniștrii a luat parte numai Kossuth Deputații poporali și constituționali au absentat. În ședința de astăzi sunt la ordinea zilei chestiuni de imunitate.

Viena, 9 Oct. Audiența de ieri a ministrului Wekerle se poate considera ca începutul sfârșitului crizei. Wekerle a comunicat Maj. Sale, că demisiunea ministerului e absolut necesară și încă de urgență, deoarece în situațiunea actuală cabinetul demisionat nu poate face coroanei nici un serviciu, deoarece cabinetului îi lipsește orice autoritate. Maj. Sa încă n-a decis, a comunicat însă lui Wekerle, că în câteva zile va decide. Hotărârea Maj. Sale se poate aștepta prin urmare pe săptămâna viitoare. »N. Fr. Pr.« aduce știrea despre numirea unui cabinet pur 67-ist.

Praga, 9 Octomvrie. Un publicist ceh a avut o convorbire cu Kristoffy, care i-a declarat că în timpul de față opinia publică e favorabil dispusă unei reforme electorale democratice, dar e îndoios dacă starea aceasta a spiritelor se va menține încă câțva timp. Eu n-aș guverna bucuos cu baioneta, a spus d-l Kristoffy. Aceasta n-am făcut-o nici odată. Ideile mele se pot aduce la îndeplinire pe cale constituțională.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Râm.

Redactor respons.: Victor Branice.

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultatiuni

on celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

Medicul român în Karlsbad

Dr. ENEA NICOLA

dela facultatea din Viena, dă consultațiuni în Karlsbad, Haus »Ametyst«.

Să capetă pretutindenii

Kalodont

Cremă de dinți indispensabilă
conservă dinți curați, albi și sănătoși.

un ultim acord la înfriparea reputației, numelui și gloriei sale.

De sigur trebuie să fie vre-un secret la mijloc — s-a gândit poetul. Cu încetul el a devenit tot mai melancolic, fiindcă nu e lucru mai grozav pentru un poet decât să nu-și poată isprăvi o poezie începută. Dela o vreme fugea de lume, umbla prin păduri, pe lângă râuri și pârâe șerpuitoare, unde în nopțile cu lună zinele se adunau la jocurile lor măestre.

IV.

Stând așa odată la umbra unei tufe și cugetându-se, care să fie cuvântul acela șters din mîntea lui, a trecut pe acolo zina aceea, care blăstămase țara. Poetul era frumos și tinăr, așa că zina văzându-l, s-a îndrăgît în el. Pare-că zinele scapă de dragoste? Zina cea rea s'a așezat lângă poetul îngândurat, și l-a sărutat pe frunte. L-a luat apoi de mână și într'o trăsură aurită l-a dus în o peșteră albastră, unde îi era locuința ei. Acolo în mijlocul îmbrățișărilor și sărutărilor ei și-a uitat de supărare și chin, preamărind pe zină în cele mai frumoase imnuri.

El credea că fericirea îi va fi vecinică. Într'o bună zi însă observă, că zina

Anunț de licitație.

În 18 și 19 Oct. st. n. 1909 se vor vinde cu licitație obiectele ce sau amanetat din 19 Iulie 1908 până inclusive în 12 Sept. 1908 și anume: sub numărul 9895-1908 până inclusive cu Nr. 12373-1908, al căror termen au expirat și nu s'au rescumpărat.

Licitatia va avea loc în localul Casei de zăoage, dela 8 oare până la 11 oare a. m. și în cas de lipsă dela 2 până la 4 oare p. m.

Obiectele, cari se vor vinde, sunt: Giuvaericale, Clasornice de aur și argint și alte scule de aramă, Cioaie, Cositor, flanele, haine bărbătești și femeiesci, Cisme, Ghete și altele.

Vânzarea se face în bani gata.

Rescumpărarea sau inoirea amanetelor se poate face numai cu o zi înainte de licitație.

În ziua vânzării cu licitație nu se permite nici într'un chip a prelungi amanetarea.

Brassó, 25 Sept. 1909.

(2-3). Oficiul casei de amanetare din Brașov.

Publicațiune.

Eforia școalelor centrale gr. or. române din Brașov arândează prin licitațiune publică ce se va ținea **Duminică în 11(24) Octombrie 1909 la 10 oare înainte de amiază**, în cancelaria Eforiei, următoarele proprietăți:

1) **Muntele de pășunat „Valea Neagră“**, din comuna Teșila, Plaiul și Județul Prabova, România, pe timp de șase ani, începând din 1 a Ianuarie 1910.

2) Următoarele locuri din câmpul Brașovului:

a) Locul de lângă Vila „Blumenau“, lângă casarma Honvezilor, Nr. top. 6712/6 în estenziune de 7717-12 m².

b) Locul din strada gării, de lângă fosta magazie „Dușoiu“, Nr. top. 8840 în estenziune de 317 m².

c) Locul de vis-à-vis cu gara Brașovului, Nr. top. 8820, în estenziune de 1268 st.².

Toate pe timp de șase ani, începând cu 1-a Ianuarie 1909.

Brașov, în 22 Septembrie 1909.

Eforia școalelor centrale gr. or. române din Brașov.

(745,2-3.)

Frumsețea.

Cea mai mare dorință a fiecărei dame este fără îndoială: a fi tot mai frumoasă și pentru a ajunge acest scop, să folosească de orice ocazie, își sulemenest. fața cu mijloace de necrezut, ceea ce în cele mai multe cazuri are de urmărit, că fața în loc să devie mai frumoasă, se ruinează așa, încât este lipsă de timp lung și de o îngrijire mare până ce se restaurează iarăși.

Rezultatul unic în lume, ce l'a obținut farmacistul din Arad Clemens de Földes cu **Margit-Crème** a sa (cu deosebire în Franța și Germania), a îndemnat pe mulți a imita acest mijloc de renume universal, nestricăcios și care singur are efect miraculos contra tuturor necurătenilor din față, pistrii, pete de ficat, bubițe etc. Acesta natural, că nu a succés nimiru, deoarece secretul preparării **Margit-Crèmei** nu-l știe decât inventatorul și producătorul, care și păstrează acest secret, pregătind întotdeauna singur acest preparat. **Margit-Crème** este prin urmare tot un fel, prelucrarea este întotdeauna îngrijită, din care cauză efectul este rapid și sigur. De aceea să admoniază damela cu toată seriozitatea a nu-și unge fața cu totfelul de alifii; să se folosească numai un astfel de mijloc care să recomandă și de medici vestiți englezi, americani și francezi, ca un mijloc cu efect sigur, nestricăcios și pentru conservarea frumseții. Acest mijloc cosmetic (de frumsețe) de renume universal este **Margit-Crème a lui Földes**, care deja după o folosință de 4-5 zile schimbă tot l'p'lea feței, depărtează pistrii, petele de ficat, sgrăunțele, coșuri, roșeața feței și a mânilor, dă feții frumsețe ideală, vioicuna și lufătoare tinerească. Un borcan mic costă 1 cor., mare 2 cor. **Săpun-Margit 70 fl.** și **Padră-Margit** (albă, reșă și crème) 1 cor. Toate mijloacele aceste să pot folosi și separate. **Margit-Crème a lui Földes** se capătă în toată lumea în fie-care farmacie mai mare dar dacă undeva nu s'ar afla, să ne adresați direct la inventatorul: **CLEMENS DE FÖLDES**, farmacist în ARAD.

Depozit principal în BRAȘOV: Julia; Hornung; Emil Jekelius; Franz Kelemen; Victor Klein; Rudolf Kugler; Lang & Theil droguerie; Eug. Neusädter; Heinn. Oberth; Victor Roth; Fridr. Stenner; Teutsch & Tandler, droguerie. — SIGHIȘOARA: A. V. Lingner, farmacie.

Ape inerale de celebritate universală din Izvoarele.

Proprietatea statului francez. A nu neglija nlei odată a consulta medicul, care apa să se folosească din cele trei izvoare

Célestins. Grand-Grille. Hôpital.

Se capătă în toate prăvăliile de ape minerale și la farmacia.

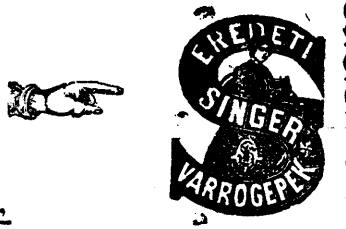
19-7,2898.

Mașine de cusut

ORIGINALE SINGER

SINGER Co.

mașine de cusut, Soc. pe acții, Brașov, Strada Porții nr. 23.

A se observa marca fabricii înregistrată.

GEORGE BUCĂ

croitor bărbătesc, Brașov, Strada Orfanilor Nr. 7.

Confecționează: Costume moderne. Eason elegant.

Depozit de Stofe veritabile englezești.

WILHELM SCHMIDTS,

Franzelărie fină și de lux. Brutărie, Vânzare de făină. Brașov, Str. Aței 3, Str. Hirscher 2. În fie-care zi se capătă de 3 o'i **franzesele proaspete, și pâne de casă.** Pâne neagră **Graham** proaspea. **Cozonacl și Pizmești proaspeți** în fie-care zi. La toate expozițiile unda au luat parte, produsele mele au fost premiate cu cel dintâin preț. La expoziția din București din anul 1906 premiat cu medalia de argint.

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fie-care cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai ceibicose la stomac și pântec, în contra cărceilor și aerelei la stomac, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorholdelor și a celor mai diferite bôle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate **Corône 2** — Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provădute cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este forte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat), alină durerile de gôldină și reumatism și a altor urmări de rēcôit. — Prețul unei cutii originale plumbate cor. 2.—

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metcdul cel mai nou, pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucați cor. —40 b.

— Fie-care bucstă de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll. — Trimiterea principală prin **Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9** c. și reg. furnisor al curții imperiale.

— Comande din provinciă se efectuează șilnic prin rambursă postală — La deposite să se cêră anumit preparatele provădute cu i căltura și marca de apărare a lui A. MOLL. Depozite în Brașov: la d-nii farmaciști **Ferd. Jekelius, Victor Roth** și en gros la **D. Eremius Nepoții.**

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1908		1909	
20 Septembrie	Activ:	12 September 19 September	
128.229,107	190929107 Reser. metal. aur 96555744	134.717,16	136.325.744
	137300000 „ Trate aur 39770000		
418,260	Argint și diverse monede	212.800	214.220
77.266,795	Portofoliu Român și străin.	90.301,036	91.301,213
12.945,800	*Impr. contra efec. publice 16659000		
17.076,869	„ „ „ in cont-curent 17406203	34.02,697	34.065,203
11.999,924	Fonduri publice	11.999,924	11.999,924
15.465,553	Efectele fondului de rezervă	15.093,086	15.093,086
3.201,621	Efect. fond. de amort. mob. și mater.	3.151,121	3.151,121
5.955,609	Imobile	5.982,093	5.982,093
700.684	Mobilier și Mașini de Imprimerie	705,835	706.076
436.245	Cheltueli de Administrațiune	369,235	466.887
108.733,939	Depozite libere	118.668,745	116.755.945
22.814,113	Conturi curente	29.156,986	29.252,157
26.834,610	Conturi de valori	28.658.470	27.199.016
432.079,129		473.819.160	472.515.715
	Pasiv:		
12.000.000	Capital	12.000,000	12.000.000
24.963.687	Fond de rezervă	26.727.618	26.762.198
3.761,514	Fondul amortis. imob. și material	2.992,572	4.022,552
279.550,520	Bilete de Bancă în circulațiune	309.298,990	309.750,090
2.190,642	Profit și Perdere	2.237,648	2.237,648
875,827	Debânzi și beneficii diverse	893,58	987,282
108.733,939	Depozite de retras	118.668,745	116.755.945
432.079.129		473.819.160	472.515.715

Scomptul 5%
* Dobânda 5 1/2%

„Gazete Transilvaniei“ cu numărul a 10-ierii se vînd: la zăcaful Dumitru Pop, la tîrîngeria de pe parcul Rudlof și la Eremias Nepoții.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Tîrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a pute eșecuta ori-ce comandă cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
IMPRIMATE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulari, Scrisori,
Couverts, in toată mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE ÎNMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biroul tipografiei, Brașov Tîrgul Inului Nr. 30, în etajul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.